

Proses improvisades

LA PROVA DEL FOC

Fa totjust dues setmanes que des d'aquestes mateixes columnes em queixava del procedir de molts espanyols que boi fent gala d'una gran comprensió del nostre problema autonòmic, vénen combatent d'una manera sistemàtica, els punts més transcendents de l'Estatut. Em referia a les embestides de què és objecte preferit el capítol que designa el manteniment de l'ordre públic com a funció exclusiva del Govern de Catalunya, i deia com eren aprofitats els nostres desordres interiors per a posar en dubte la capacitat dels nostres homes per a sortir-se satisfactòriament d'aquesta mena de conflictes.

Aquells dies s'havien resolt una colla de vagues, una d'elles, la dels metal·lúrgics. Una proclama de la C. N. T. feia creure que les forces sindicalistes es disposaven a prestar el seu apoi perquè esdevingués un fet la implantació definitiva de la normalitat. S'anunciava com a imminent la immediata solució del conflicte de la Telefònica... I jo feia notar com al nostre país no havien tingut expansió els procediments revolucionaris dels extremitats de la classe obrera, que segons el senyor Maura, amb llurs violències ens havien de menar a la desfeta de Catalunya.

Però heu's ací que als pocs dies, d'una manera imprevista, es presenta a Barcelona la vaga general, que a no tardar es feu extensiva a alguns altres indrets de Catalunya. Una vaga general declarada sense causa justificada, malgrat atribuir-n'hi, i que desenrotllada en forma il·legal, no ha estat en definitiva altra cosa que una gran equivocació dels elements extremitats que abans he alludit.

Els fets determinaren tot seguit l'alteració de l'ordre públic i era obligació de l'autoritat competent i desig dels ciutadans el normalitzar-lo. Totes les mirades dels que ens discuteixen, i dels que es proposen discutir les nostres possibilitats respecte a un punt de tant capdal importància, foren convergides immediatament sobre els homes que, amb tanta de serenitat i energia, han sabut ben portar els esdeveniments d'aquests dies.

Seria insincer si digués que vaig restar completament tranquil mentre a la capital s'anava descapde-

Notes des de dalt de la Torre de Jaume I

Ascendir de l'anèdota a la categoria és funció agradable. Per això, pagant-ho amb fatiga, pugem al cim d'un campanar o d'una muntanya, per gaudir d'un espectacle desacostumat, com una síntesi del món en què vivim, en el que tota minúscula anèdota és evaporada.

En pujar a una torre sentim, però, efectes contraproduents. Si, com diu l'Eclesiastes, l'afegir poder augmenta el dolor, en remunerar-nos per damunt dels homes, perdem la llibertat. A terra rasa som lliures; el nostre microcosmos evoluciona sense límits per un espai de dues dimensions. Tan sols en voler-se evadir per la vertical l'home perd el contacte amb la seva naturalesa i es troba presoner i ple d'anhel, de *vertig* per reintegrar-se plenament al seu medi.

Els déus antropomèrfics devien tenir aquesta visió semillunyana de la terra. No eren al cel, des d'on el planeta sols té categoria astronòmica, sinó a l'Olimp, resumint d'una ullada tota la humanitat que a sota els adorava. Tan sols la petita anèdota, que precisament subratllava la seva serena visió de les altures, els treia de la calma ordenadora. Mercuri, de vista subtil, ovirava la presència d'alguna beutat que es banyava i sempre hi havia algun déu, contract de síntesi que baixava ple de desigs muntanya avall, per tal d'augmentar la raça turbulenta dels semidéus.

L'antítesi d'aquesta torre de ferro són unes mines. Simonel va dir, cree jo, tot el que expressen les mines. Però el contrast és més violent i la teoria més clara si al costat de les pedres d'un claustre que s'enfonsa pensem amb aquesta obra que es dispara rígida cap al cel. En el primer cas en la lluita entre l'home i la naturalesa queda aquesta última vencedora i per això la nostra

llant la vaga. Tinc posada una confiança il·limitada en les nostres autoritats; però el presentiment que damunt nostre tenim fits els ulls de milers de jutges, escorcollant el més petit descuit per a tirar-nos-el en cara, em va encomanar certa nerviositat.

Catalunya ha passat per una prova difícilíssima. Inconscientment,

malenconia davant de tal espectacle. Però aquí on ara sóc l'orgull de l'home s'afirma a l'obtenir per tenacitat un triomf momentani sobre la cosa més tossuda de totes les existents: la força de gravetat.

Deia Eckermann a Goethe, mirant se una au: La naturalesa és injusta amb aquest animal; li ha quedat a deure peus i cames. —La naturalesa sempre és injusta—respongué el gran poeta—a qui li donà mans i peus, li queda a deure les ales.

De Goethe fins ara ens han crescut les ales. Només ens falta ja parlar el temps. No és cosa tan absurda: un senyor Voronoff ho intentava.

Mirant la ciutat torna a la memòria la vella analogia política entre la societat humana i les societats comunals de les abelles. Però aquesta construcció geomètrica ens dóna nous motius d'orgull. Les relacions humanes no són preestabertes per cap llei orgànica o instintiva; tenen com a factor que les particularitza la llibertat dels nostres actes.

L'amor a les ascensions és relativament modern. Es creu que el Petrarca va ésser el primer alpinista. L'ànima antiga, puntiforme i circumscrita al moment present, no fugia mai en cap sentit; ni en el temps ni en l'espai. No podia ésser ni historiadora ni excursionista.

Supremàcia del poder civil. El Tibidabo domina Montjuïc; Colom a la Catedral. Amb aquesta torre sembla que simbòlicament s'aixequi un nou domini; el del treball. Colom és encara tot ell arquitectura; la preocupació artística vol topar l'esforç. La torre de Jaume I vol ésser integralment una pura tècnica.

GESTUS

les circumstàncies ens han deparat una ocasió magnífica en la que, d'una manera insuperable, s'ha demostrat que tenim prou capacitat, energia i educació ciutadanes perquè ens sigui retornat el dret, que legítimament ens correspon, de mantenir l'ordre públic de la nostra terra de la manera que millor ens sembli.

BRAC

Notes breus

MANIOBRES

El ministre de Finances ha publicat una nota sobre els recursos econòmics de l'Estatut.

Hom ha reconegut que el diputat socialista no és un home de Govern. Que és un mal ministre d'Hisenda, ell mateix hi està conforme; que en el banc blau no sap comportar-se amb la mesura i discreció que correspon a un governant, les seves intervencions a les Constituents, ho demostren plenament. Si li manquen dots de govern; si l'hem vist moure's a la Cambra en un pla evidentment xaró, no el podem tenir, però, per un polític innocent. La candidesa no ha fet cap solc en la seva còrpora d'home satisfet.

Mentre el President de la República, amb un admirable sentit polític anuncia la presentació d'una esmena a l'article primer de la Constitució per tal de fer més viable l'aprovació de l'Estatut, el Ministre de Finances publica cuita conrents un enfilall de xifres, un enfarfec de números per a crear suspicàcies que entrebanquin la incorporació del Reglament de Catalunya a la Llei fonamental de la República. Mentre el senyor Alcalà Zamora, fent honor a la llealtat que tothom li reconeix, cerca les formes hàbils per convertir en llei la voluntat expressa dels catalans, el senyor Prieto, donant mostres de desacreditats procediments polítics, amuntenga traves per a provar d'empeitir i retardar el reconeixement de les nostres llibertats.

Les dades publicades pel ministre de Finances, ni són exactes, ni són completes. El senyor Prieto ho sap bé prou, però amb la seva publicació, ha aconseguit portar a terme una maniobra partidista, que, en la premsa madrilenya, no ha tardat a donar els seus resultats, i amb la qual, si l'aprovació de l'Estatut no fos una cosa prejutjada, caldria témer noves i perilloses escomeses.

Es evident que la part financiera de l'Estatut serà difícil—mai impossible—de resoldre; però precisament per la seva sensibilitat, cal posar la discussió en un pla elevadíssim, per tal que les relacions futures entre la República i Catalunya no es ressentin de la passió que traspuja la nota inoportuna del ministeri de Finances.

XEIX